

Necesitatea amplificării capacității instituționale de atenuare și adaptare la schimbările climatice

Expunere de motive

România a aprobat, în anul 2013, prin Hotărâre a Guvernului **Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013–2020**. România a dezvoltat mai multe documente și strategii sectoriale care sunt legate de reducerea impactului schimbărilor climatice, inclusiv referitoare la promovarea eficienței energetice, a surselor regenerabile de energie, SRE și captarea și stocarea dioxidului de carbon. La nivel național există politici și măsuri adoptate sau planificate pentru a reduce emisiile GES în sectoare cheie, în funcție de potențialul acestora de reducere și prioritățile naționale stabilite pentru dezvoltarea României, precum și măsurile relevante de adaptare la schimbările climatice. **Guvernul României s-a angajat să respecte cerințele ONU și UE privind combaterea schimbărilor climatice.**

SECȚIUNEA I - NIVEL NAȚIONAL/LOCAL

Acte normative importante privind cadrul organizațional și mandatele legate de schimbările climatice:

- a) **Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 195/2005** privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- b) **Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 196/2005** privind Fondul pentru mediu, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 105/2006, cu modificările și completările ulterioare; c) Hotărârea Guvernului nr. 1026/2014 privind reorganizarea Comisiei Naționale privind Schimbările Climatice;
- c) **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2011** privind stabilirea cadrului instituțional și autorizarea Guvernului, prin Ministerul Finanțelor Publice, de a scoate la licitație certificatele de emisii de gaze cu efect de seră atribuite României la nivelul Uniunii Europene, aprobată prin Legea nr. 163/2012, cu modificări și completări ulterioare;
- d) **Hotărârea Guvernului nr. 780/2006** privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, cu modificările și completările ulterioare – transpune Directiva Consiliului nr. 2003/87/CE din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului;
- e) **Hotărârea Guvernului nr. 38/2015** pentru organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificări și completări ulterioare;

f) Hotărârea Guvernului nr. 8/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, cu modificări și completări ulterioare;

g) Hotărârea Guvernului nr. 379/2013 privind organizarea și funcționarea Sistemului național de gestionare a afacerilor europene în vederea participării României la procesul decizional al instituțiilor Uniunii Europene și pentru completarea art. 2 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 8/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe;

h) Hotărârea Guvernului nr. 21/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor, cu modificări și completări ulterioare, MT "avizează și urmărește realizarea programelor și proiectelor de construcții infrastructură, inclusiv din punct de vedere al protecției mediului, în limita domeniului său de activitate";

i) **Hotărârea Guvernului nr. 739/2016 - Strategia națională privind schimbările climatice** și creșterea economică bazată pe emisii reduse. Elaborarea și implementarea strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon va necesita participarea majoră a instituțiilor cu responsabilități, prin implicarea activă în măsurile privind schimbările strategice la nivel național, sectorial sau local;

j) **Hotărârea Guvernului nr. 739/2016 - Planul național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale privind schimbările climatice** și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020;

Conform HG nr. 313/2017 art. 3 alin. 1 lit. c, Departamentul „avizează propunerile aferente setului național de măsuri de dezvoltare durabilă, urmărind o abordare integrată și multidimensională a acestora, precum și racordarea strategiei naționale la obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite la nivelul Uniunii Europene și al Organizației Națiunilor Unite.” Pentru a realiza această atribuție, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă a coordonat elaborarea **Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 adoptată prin HG nr. 877/9 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 985/21 noiembrie 2018.**

Conform PNIESC 2020 (Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030), proiectele stabilesc obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice prin cele 5 dimensiuni principale, stabilite prin Acordul de la Paris și odată cu publicarea Strategiei Uniunii Energetice: securitate energetică, decarbonizare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate. Obiectivul general al României de reducere a emisiilor se ridică la aproximativ 44% până în 2030 față de anul 2005. În România, mai multe autorități locale și-au arătat interesul pentru a lua măsuri cu privire la reducerea emisiilor GES (gaze cu efect de seră). **Mai multe primării au ales să participe la programul UE „Convenția Primăriilor”, program ce încurajează producția și utilizarea energiei sustenabile.** Planurile dezvoltate au în vedere în principal îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor și identificarea soluțiilor pentru îmbunătățirea sistemului local de transport.

Ordinul de Ministru nr.371/02.03.2020 privind aprobarea organigramei detaliate și statutului de funcții pentru aparatul propriu al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor **prevede înființarea Direcției Schimbări Climatice și Dezvoltare Durabilă, având în componenta doua Servicii: Serviciul Dezvoltare Durabilă și Serviciul Schimbări Climatice.**

Conform concluziilor **Strategiei Naționale Schimbări Climatice 2013-2020**, **autoritățile administrației publice centrale și locale vor avea responsabilitatea de a elabora măsurile de adaptare la schimbările climatice la nivel sectorial**, sub îndrumarea și coordonarea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice și în colaborare cu părțile interesate din sectoarele respective: societăți comerciale, ONG-uri, cetățeni.

Cadrul Strategic și Instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă în România 2030 prevede: **“înființarea de nuclee de dezvoltare durabilă în cadrul autorităților publice centrale și locale, formare profesională în domeniul dezvoltării durabile a personalului din cadrul acestora și dezvoltarea capacității instituționale...”**

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Capitolul II: **Obiectivele pentru Dezvoltare Durabilă, ORIZONT 2020/ȚINTE 2030:**

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă;
- pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
- îmbunătățirea calității aerului;
- creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;
- consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alertă timpurie;
- intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

SECȚIUNEA II - NIVEL EUROPEAN

În timpul procesului de aderare la UE, România a transpus și a implementat acquis-ul UE în materie de mediu în legislația sa națională. Acquis-ul menționat include o gamă largă de reglementări și politici UE privind politicile și măsurile, capacitatea instituțională, inventarul, monitorizarea și raportarea.

Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2020 referitoare la **Pactul Ecologic European (Green Deal)**, prevede *neutralitatea climatică* până în 2030 și alocă un buget de o mie de miliarde de euro prin Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă.

Conform Pactului Ecologic European, autoritățile administrației publice centrale și locale vor avea oportunitatea de a atrage și absorbi fondurile destinate măsurilor de adaptare și atenuare climatică la nivel local, independent sau în parteneriat trans-sectorial cu alte entități.

SECȚIUNEA III - NIVEL INTERNAȚIONAL

Cadrul legal și legislativ din România oferă o bază solidă pentru dezvoltarea și implementarea unei strategii privind Schimbările Climatice. România este una din țările semnatare ale Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice, semnată la Rio de Janeiro în data de 5 iunie 1992 și ratificată prin Legea nr. 24 din 6 mai 1994.

România a adoptat Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice la 11 decembrie 1997 și l-a ratificat prin Legea nr. 3 din 2 februarie 2001.

În decembrie 2012 a fost adoptat Amendamentul de la Doha la Protocolul de la Kyoto prin care se operaționalizează cea de-a doua perioadă de angajament pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, 2013-2020. **România a ratificat Amendamentul de la Doha prin Legea nr. 251/2015 pentru acceptarea Amendamentului de la Doha.**

Conform Programului ONU al celor 17 Obiective Globale pentru Dezvoltare Durabilă, autoritățile administrației publice centrale și locale vor avea responsabilitatea de a implementa, printr-o serie de măsuri specifice, aceste obiective independent sau în parteneriat trans-sectorial cu alte entități.

O bună guvernare în contextul schimbărilor climatice presupune: descentralizare și autonomie, transparență, flexibilitate, responsabilitate. **Rolul critic al autorităților locale este de a construi reziliența orașelor și de a interveni pentru a reduce vulnerabilitatea populației în fața acestui fenomen.**

Atribuții

Pentru realizarea obiectivelor menționate în expunerea de motive considerăm necesare următoarele atribuții:

- Identifică soluții și transpune în practică dispozițiile și recomandările Direcției Schimbări Climatice și Dezvoltare Durabilă a Ministerului Apelor și Pădurilor și a CNCS (Comisia Națională privind Schimbările Climatice) în vederea implementării trans-sectoriale a acestor recomandări în cadrul primăriei;
- Atrage fonduri nerambursabile pentru implementarea de proiecte ce vizează atenuarea și adaptarea la schimbări climatice;
- Coordonează protocolul “Ploiești Verde” încheiat între primăria Mun. Ploiești, ONG-urile locale și mediul privat;
- Identifică soluții în parteneriat cu ONG-urile locale;
- Stabilește buget și măsuri pentru adaptare/atenuare climatică;
- Analizează prognozele anuale pentru necesarul de resurse financiare (alocate din bugetul primăriei) în vederea derulării optime a contractelor și a programelor investiționale;
- Oferă soluții armonizate asupra adaptării/atenuării climatice;
- Oferă oportunități de profesionalizare a instituției primăriei pe problemele schimbărilor climatice;

- Fundamentează proiectele de adaptare climatică la nivel local și le armonizează cu recomandările CNSC;
- Întocmește situații și informații privind gradul de implementare al proiectelor de adaptare climatică la nivel local;
- Urmărește îndeplinirea prevederilor programului local de dezvoltare durabilă;
- Participă la întocmirea documentației pentru accesarea de fonduri nerambursabile;
- Dă aviz consultativ regulamentului local de urbanism și a documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului PUD, PUZ, PUG;
- Dă aviz consultativ pe studii, hărți, planuri privind documentațiile de urbanism și organizarea administrativă a teritoriului;

Ca atare, având în vedere expunerea de motive și:

- A.** Cadrul Strategic și Instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă în România 2030: **“înființarea de nuclee de dezvoltare durabilă în cadrul autorităților publice centrale și locale, formare profesională în domeniul dezvoltării durabile a personalului din cadrul acestora și dezvoltarea capacității instituționale...”**
- B.** Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Capitolul II: Obiectivele pentru Dezvoltare Durabilă, ORIZONT 2020/ȚINTE 2030:
- **Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice** în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
 - **conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă;**
 - **pregătirea din vreme a unor planuri de contingență** pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
 - **consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;**
- C.** Raportul special ONU dedicat măsurilor de limitare a încălzirii globale la 1.5 grade Celsius peste nivelurile pre-industriale, realizat de Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice, atrage atenția că această țintă va fi îndeplinită doar prin **schimbări rapide, fără precedent în toate aspectele societății** și că în ritmul actual, planeta se va încălzi cu 3 grade Celsius până la sfârșitul acestui secol.

Dacă nu vom limita încălzirea globală la 1.5 grade Celsius, vom asista la schimbări semnificative ale lumii, printre care:

- modificarea temperaturii **cu efecte majore asupra posibilității de a cultiva orez, grâu și porumb;**
- intensificarea incidenței și amplitudinii **fenomenelor meteo extreme** (inundații și secetă) **care vor afecta direct:**
 - **capacitatea de a asigura necesarul de hrană al populației,**
 - amplitudinea fenomenului migrației forțate;
- **modul de răspândire a bolilor cu transmitere prin vectori;**
- **instabilitate socială și politică, ambele cauzate de magnitudinea acestor schimbări în raport cu capacitatea instituțională de a le gestiona.**

În ritmul actual am putea depăși temperatura de 1.5 grade Celsius până în anul 2030. Limitarea încălzirii globale necesită schimbări urgente, la scară largă, din partea guvernului și a autorităților locale, precum și investiții majore anuale.

Având în vedere toate cele prezentate, recomand amplificarea capacității instituționale de atenuare și adaptare la schimbările climatice prin înființarea Compartimentului de Atenuare și Adaptare la Schimbările Climatice al Municipiului Ploiești.

Președinte

MSc. MSe. dipl. ing. TULUCAN